

*Apstiprināts
Latvijas Veterinārārstu biedrības
2025. gada 24. janvāra valdes sēdē
Protokols Nr. 01/2025*

**LABAS VETERINĀRMEDICĪNISKĀS PRAKSES VADLĪNIJAS
PAR DARBĪBĀM AR MĀJAS (ISTABAS) DZĪVNIEKU UN ZIRGU
APZĪMĒŠANAI PAREDZĒTAJĀM MIKROSHĒMĀM**

IEVADS

Labas veterinārās prakses vadlīnijas par darbībām ar mājas (istabas) dzīvnieku un zirgu apzīmēšanai paredzētajām mikroshēmu (Vadlīnijas) ir izstrādātas, pamatojoties uz 2013.gada 10.septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 768 "Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība" 9.1. apakšpunktu, kas paredz, ka veterinārmedicīniskās prakses iestāde nodrošina labu veterinārmedicīnisko praksi atbilstoši Latvijas Veterinārārstu biedrības izstrādātajām vadlīnijām. Vadlīnijas nosaka pamatprincipus, kā veterinārmedicīniskās prakses iestāde veic darbības ar mājas (istabas) dzīvnieku un zirgu apzīmēšanai paredzētajām mikroshēmām.

VADLĪNIJU IZSTRĀDĀTĀJS

Latvijas Veterinārārstu biedrība

VADLĪNIJU UZDEVUMI

- Noteikt gadījumus, kad nepieciešama un kad ieteicama mikroshēmas nolasīšana;
- Sniegt informatīvu atbalstu veterinārārstiem par mājas (istabas) dzīvnieku vai zirgu apzīmēšanā ar mikroshēmu veicamajām darbībām;
- Sniegt informatīvu atbalstu veterinārārstiem par rīcību gadījumos, kad mikroshēma nav nolasāma.

VADLĪNIJU MĒRĶIS

Vadlīniju mērķis ir veidot vienotu izpratni par kārtību un secību attiecībā uz dzīvnieku apzīmēšanu ar mikroshēmu un darbībām ar apzīmēšanai paredzētajām mikroshēmām, tādā veidā uzlabojot veterinārmedicīnisko aprūpi.

NORMATĪVIE AKTI

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 12. jūnija Regulas (ES) Nr. 576/2013 par lolojumdzīvnieku nekomerciālu pārvietošanu un par Regulas (EK) Nr. 998/2003 atcelšanu;
- Veterinārmedicīnas likums;
- Dzīvnieku aizsardzības likums;
- 04.04.2006. MK noteikumi Nr. 266 "Labturības prasības mājas (istabas) dzīvnieku turēšanai, tirdzniecībai un demonstrēšanai publiskās izstādēs, kā arī suņa apmācībai"
- 10.09.2013. MK noteikumi Nr. 768 "Prasības veterinārmedicīniskās prakses iestādēm un veterinārmedicīniskā pakalpojuma sniedzējiem, to reģistrācijas un reģistrācijas anulēšanas kārtība";
- 26.03.2019. MK noteikumi Nr. 134 "Lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtība";
- 21.06.2022. MK noteikumi Nr. 359 "Mājas (istabas) dzīvnieku reģistrācijas kārtība".

I VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

Mikroshēmai, ar kuru apzīmē dzīvnieku, jāatbilst standartam ISO 11784 un tajā ir jāizmanto HDX vai FDX-B tehnoloģija, un tai ir jābūt nolasāmai ar mikroshēmas nolasīšanas ierīci, kas ir saderīga ar standartu ISO 11785 (turpmāk – nolasīšanas ierīce).

Mikročipam ir biostikla cilindrs, kurā iestrādāta mikroshēma. Tā bojājums ir reti sastopams, tomēr ir iespējams. Dažādu zīmolu mikroshēmām ir pievienoti pārklājumi vai faktūras, lai tās noturētu vietā, kurā implantētas, tomēr migrācija tiek reģistrēta/konstatēta.

Nolasīšanas ierīce jānodrošina katrā veterinārmedicīniskās prakses iestādē, ja tajā:

- 1) izsniedz suņa, kaķa, mājas seska (lolojumdzīvnieka pasi) vai zirga pasi;
- 2) veic suņa, kaķa, mājas seska vai zirga vakcināciju;
- 3) ir noslēgts līgums ar Lauksaimniecības datu centru (turpmāk – LDC) par dzīvnieka apzīmēšanu;
- 4) sniedz veterinārmedicīnisko aprūpi apdrošinātiem mājas (istabas) dzīvniekiem vai zirgam, vai citam dzīvniekam, kuru drīkst apzīmēt ar mikročipu;
- 5) izsniedz vai aizpilda dokumentu, kas ietver dzīvnieka identifikāciju.

II MIKROSHĒMAS NOLASĪŠANA

1. Veterinārārstam ir pienākums nolasīt mājas (istabas) dzīvnieka mikroshēmas numuru pirms šādu darbību veikšanas:

- 1.1. vakcinācija pret trakumsērgu;
- 1.2. mājdzīvnieka pases izsniegšanas;
- 1.3. jebkādu ierakstu izdarīšanas dzīvnieka pasē;
- 1.4. izziņas, zāļu receptes izsniegšanas un jebkādu oficiālu dokumentu aizpildīšanas, kas ietver dzīvnieka identifikāciju.

2. Parauga mikroshēmu, kura sākas ar Nr. “999”, ievadīt dzīvniekam ir aizliegts.

3. Veterinārārstam ir pienākums nolasīt zirga mikroshēmas numuru pirms šādu darbību veikšanas:

- 3.1. vakcinācijas;
- 3.2. eitanāzijas,
- 3.3. zirga pirkšanas-pārdošanas darījumam nepieciešamās klīniskās izmeklēšanas veikšanas;
- 3.4. sacensībās;
- 3.5. tādu zāļu ievades, pēc kurām zirgu deklarē, ka dzīvnieks nav paredzēts gaļas ieguvei.

4. Veterinārārstam ir ieteicams nolasīt mikroshēmas numuru šādos gadījumos:

- 4.1. izņemot mikroshēmu no iepakojuma, lai pārlicinātos, ka tā darbojas;
- 4.2. pirms mikroshēmas implantēšanas skenējot dzīvnieku, lai pārlicinātos, ka viņam jau nav mikroshēmas;
- 4.3. pēc mikroshēmas ievadīšanas, lai pārlicinātos, ka mikročips darbojas;
- 4.4. kad tiek atvests pazudis vai kļaidošs dzīvnieks;
- 4.5. katras vizītes laikā, lai pārlicinātos, ka mikroshēma joprojām darbojas un nav būtiski migrējusi no tās implantācijas vietas;
- 4.6. pirms oficiālām veselības pārbaudēm (analīžu veikšanai veidlapā ir jāiekļauj mikroshēmas numurs).
- 4.7. ja izsniedz apliecinājumu apdrošinātājiem u.c. iestādēm

5. Ja dzīvniekam jānoformē pase, pamatojoties uz jau dzīvniekam ievadītu mikročipu vizītes laikā jāievada mikroshēmas numurs saitē <http://www.service-icar.com/tables/Tabella3.php> vai <https://muvis ldc.gov.lv/muvis/>, lai noskaidrotu ievadītās mikroshēmas atbilstību standartam ISO 11784/11785 un noskaidrotu mikroshēmas ražotāju.

6. Pirms dzīvniekam implantētās mikroshēmas nolasīšanas veicamās darbības:

- 6.1. Pārbaudīt, vai nolasīšanas ierīce darbojas (testam izmantojot jebkuru pieejamu mikročipu);
- 6.2. Pārlicināties par pareizu nolasīšanas ierīces virsmas virzienu;
- 6.3. Noņemt dzīvnieka kaklasiksnu vai krūšu siksnu, lai novērstu tā traucējumu, kā arī, lai izslēgtu krāpniecības risku ar kaklasiksna vai krūšu siksna ievadītu mikročipu.

7. Pareiza mikročipa skenēšanas tehnika:

- 7.1. Nolasīšanas ierīce lēnām jāvirza pa dzīvnieka ķermeņa virsmu saskarē ar to, pārvietojot ierīci "S" formā. Skenēšana jāsāk un jākoncentrē standarta implantācijas vietā, kura Latvijā mājas (istabas) dzīvniekiem ir kreisajā pusē kakla vai pleca apvidū, zirgiem - pakauša saitē kakla vidusdaļā labajā vai kreisajā pusē.
- 7.2. Ja mikroshēma netiek 7.1.punktā noteiktajā vietā atrasta, mājas (istabas) dzīvniekiem jāskenē pa vidu starp lāpstiņām un labajā pusē, skenēšana jāveic pa dzīvnieka muguru, sāniem, pāri pleciem un lejā līdz elkoņiem;
- 7.3. Ja mikroshēma netiek atrasta, nolasīšanas ierīce jāpagriež pa 90 grādiem un dzīvnieks jāskenē atkārtoti pēc 7.1. un 7.2.punktos norādītās shēmas;
- 7.4. Ja mikroshēma netiek atrasta, bet ir pierādījumi, ka mikroshēma ir implantēta, jāapsver iespējas:
 - noskenēt citas ķermeņa daļas, lai redzētu, vai mikroshēma nav migrējusi. Skenēšanas jāveic, sākot no mājas (istabas) dzīvnieka galvas un lēnām virzot ierīci no vienas puses uz otru līdz pat mājdzīvnieka astei, vairākas reizes pārejot pāri katram apgabalam. Pēc tam lēnām jāskenē dzīvnieka kājas, sānus, pāri kaklam, gar un zem krūtīm un aiz priekšējām kājām;

- Mainīt nolasīšanas virzienu un atkārtoti skenēt dzīvnieku;
- Atkārtoti skenēt dzīvnieku ar citu nolasīšanas ierīci, ja tāda ir pieejama.

8. Rīcība, ja mikroshēma nav nolasāma:

Ja ir pierādījumi par mikročipa ievadīšanu (ieraksts pasē, reģistrā, sertifikātā u.c), bet tas nav nolasāms, veterinārārsts attiecībā uz mājas (istabas) dzīvniekiem veic šādas darbības:

- 8.1. Izskaidro dzīvnieka īpašniekam situāciju un to, ka:
 - lolojumdzīvnieka pase sakarā ar mikročipa nenolasāmību nav derīga ceļošanai;
 - jaunā lolojumdzīvnieka pase pēc izsniegšanas kļūs ceļošanai derīga tikai 21 dienu pēc veiktās vakcinācijas pret trakumsērgu (ar nosacījumu, ka valsts, kurā dzīvnieku plāno ievest, nav noteikusi augstākas prasības);
- 8.2. ievada jaunu mikroshēmu un izsniedz jaunu lolojumdzīvnieka pasi, kuras XII sadaļā norāda tās mikroshēmas, kura nav nolasāma, numuru un ierakstu apliecina ar parakstu un zīmogu;
- 8.3. reģistrē ziņas LDC par jauno mikroshēmas numuru, norādot to kā galveno apzīmējumu, bet nenolasāmās mikroshēmas numuru norāda kā papildapzīmējumu;
- 8.4. reģistrē LDC jaunas pases izsniegšanu (nav derīga ceļošanai bez vakcinācijas pret trakumsērgu);
- 8.5. saglabā LDC atzīmi, ka derīgas ir abas pases (vecā pase ceļošanai nav derīga, jaunā ir derīga 21.dienā pēc vakcinācijas pret trakumsērgu);
- 8.6. Pēc dzīvnieka īpašnieka pieprasījuma izdara ierakstu pirmajā (sākotnējā) lolojumdzīvnieka pasē XII sadaļā, norādot otra (no jauna) ievadītā funkcionējošā mikročipa implantēšanas datumu un lokāciju, ierakstu apstiprina ar parakstu un zīmogu.

PIELIKUMS NR. 1

Kā pierēģistrēt LDC mājdzīvnieku reģistrā jaunu mikroshēmu, ja esošo nevar nolasīt un jāpievada klāt jauna mikroshēma vai, ja ir kļūda ievadītās mikroshēmas numurā.

1. Jaunas mikroshēmas pievienošana jau reģistrētam dzīvniekam

1.1. Atver sadaļu Dzīvnieku reģistrs – *Dzīvnieki* un ievada mikroshēmas numuru vai arī kādu citu parametru, lai atrastu vajadzīgo mājdzīvnieku.

Mājas dzīvnieku uzskaites vienotā informācijas sistēma

Dzīvnieku reģistrs **Sistēmā reģistrēti mājdzīvnieki:**

Dzīvnieku reģistrs

- Reģistrēt jaunu mājdzīvnieku
- Ievadīt notikumu
- Dzīvnieki**

Mikroshēmas numurs: 9000000000000001

1.2. Atlasa ierakstu, un uz ieraksta rindiņas (iekrāsota) 2x ar peli uzklikšķina.

Suga ▲	Šķirne	Vārds	Dzimums	Krāsa	Dzimis	Apzīmējuma numurs
Suns	Bezšķirnes	RĒĶINS	Vīriešu	balts	05.05.2020	9000000000000001

1.3. Atveras Dzīvnieka kartiņa. Kartiņas augšpusē izvēlas sadaļu *Apzīmējumi* (sadaļa jaunas mikroshēmas ievadei vai esošās mikroshēmas labošanai, vai cita papildus apzīmējuma pievienošanai)

Mājdzīvnieks - skatīšana

Pamatdati **Apzīmējumi** Dokumenti Notikumi

1.4. Uz rīku joslas nospiež pogu + *Pievienot jaunu*

Mikroshēmas numurs: 9000000000000001

Šķirne: Bezšķirnes

Vārds: RĒĶINS

Primārais	Tips	Lokalizācija	Numurs	Apzīmēšanas datums
☒	Mikroshēma	Kakla apvidus kreisā puse	9000000000000001	01.06.2021

+ Pievienot jaunu Labot Skatīt Dzēst

Lapa 1 no 1

1.5. Atveras saskarne jaunas mikroshēmas ievadei, labošanai vai skatīšanai.

Mājdzīvnieka apzīmējums - pievienošana

Suga: Suns
Mikroshēmas numurs: 900000000000001
Šķirne: Bezšķirnes
Vārds: RĒĶINS

Primārais: **Neaizmirst ielikt ķeksīti pie Primārais !**

Tips:* -- Izvēlēties! ▾

Lokalizācija: Cita ▾

Cita lokalizācija:

Numurs:*

Numurs atkārtoti:*

-- Izvēlēties! ▾ datums:

Detāļas:

Reģistrācijas pamatojums:
dokumenta nr., dati par pilnvarojumu, cits pamatojums

Dokumentu saņemšanas:*
datums

Pēc ieraksta saglabāšanas pie dzīvnieka būs redzami visi pievienotie apzīmējumi (mikroshēmas vai cits apzīmējums).

2. Jauna dokumenta (pases) pievienošana, statusa maiņa

2.1. Skatīt pie iepriekšējā apraksta punktus 1,1; 1.2, 1.3, un tālāk izvēlas sadaļu *Dokumenti*

Mājdzīvnieka dokumenti - saraksts

2.2. Atveras saskarne jaunas pases pievienošanai, labošanai, skatīšanai, dzēšanai.

matdati Apzīmējumi Dokumenti Notikumi

Statuss: Izslēgts no reģistra pēc turēšanas adreses maiņas

Suga: Suns

Mikroshēmas numurs: 8877552211

Šķirne: Bezšķirnes

Vārds: RĒĶINS

Derīgs	Veids	Valsts	Numurs	Izdošanas datums	Reģistrācijas datums	Derīguma termiņš	Veterinārārsts
☒	Pase	Latvija	LV-2-312		07.07.2021		

pievienot jaunu Labot Skatīt Dzēst

Lapa 1 no 1

3. Kontakti neskaidrību gadījumiem:

Par reģistrāciju LDC datubāzē 67095060, 28367889

Par dokumentu (pases) izdošanu, aizpildīšanu PVD 67095262